Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 162 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ, 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1899 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1899 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ

ՏԱՐԻ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՊԻԼԻԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պասլը Ալի ճատտեսի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

# ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ارمنیجه یومی سورهانتاك غزته سی
اداره خانه سی
باب عالی جاده سی نومرو

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ԶԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութեան ուղղուած ամէն գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՄԱՐ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 75
6 » » » 40

ԴԱՒԱՌԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ ծախէը մէջ վճոյ
12 ամիսը կանխիկ ղրշ. 100
6 » » » 50

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
Թղթատարէ ծախէը մէջ վճոյ
12 ամիսը կանխիկ ֆր. 22
6 » » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՅՍՈՒՐՀԱՆԴԱԳ կը հրատարակուի աշխատօրեաներ արշալոյսին։

## 1900ի ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍԸ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ո և է արուեստահանդէս իր ներքին փայլին հետ կը բերէ նաև արտաքինը։ Աւիկայ եթէ միջազգային ամէնէն խաղաղական ձեռնարկն իսկ եղած չըլլայ, գոնէ ազգերը իրարու մօտեցնող յոյժ գործնական միջոց մըն է. ուստի ամէն հակառակ յարժումէ, ոչ միայն արուեստահանդէսին տերը եղող երկրին, այլ նաև ընդհանուր մարդկութեան դէմ թշնամական արարք մը կ՚ըլլայ։

Տրէյֆիւսի վերագտման արդիւնքին պատճառաւ զանազան երկիրներու մէջ 1900ի արուեստահանդէսին դէմ տեսնուած թշնամական ձեռնարկները կամ գաղափարները լռովին կը հաստատեն թէ՝ ուղիղ բանին դէմ տակաւին ո՛րչափ ղօրաւոր և թշնամի հակառակորդ մընէ մոլեռանդութիւնը, ըլլայ այն ազգային, կրօնական, ցեղային, կուսակցական, որոնց ամէնքն ալ կը տահմանափակուին միմիայն տգիտութեան կամ բազդախնդրութեան շրջանակին մէջ։

Ինչպէս ամէն նշաններէ կ՚երեւի, 1900ի արուեստահանդէսը, իր տեսակին մէջ մինչեւ հիմա տեսնուածներուն ամէնէն փառաւորը պիտի ըլլայ, որ ոչ միայն Ֆրանսացիին, այլ նաև բոլոր ազգերուն ալ քաղաքակրթութեան ասպարէզին մէջ առած հիանալի քայլերուն ճչմարիտ պատկերը պիտի ներկայացնէ։

Թէև գլխաւոր փառքը և շահը Ֆրանսայինն է, բայց միեւնոյն Անգլիացիները Պէլճիէն, Գերմանացիները գարեջուրէն, և Իտալացիները հատրճիէն զատ բան չունի՞ն արուեստահանդէսին ներկայացնելու։

Ֆրանսայիներէ ոմանց համար ծանր բան մըն է որ վաճառականութեան ու ձեռնարուեստի մէջ Ֆրանսային չատ ետ եղող Գերմանիան այսօր անցած է զինքը, և Աբուեստահանդէսին պիտի կարենան գանուիլ չատ մը գերմանական արտադրութիւնները որոնք չուք ձգեն ֆրանսականին վրայ։

Թաղուենք թէ Ֆրանսա տակաւին կրնայ պարծիլ գուցէ ֆրանսական խել մը արտադրութիւններով, որոնք գոնէ տակուսնութեան մասին ղգալի առաւելութիւն մը կրնան ունենալ գերմանականին վրայ. անդին այն մեծ ճշմարտութիւնը կայ որ առեւտրական հոսանքը կը վազէ հոն, ուր գացած է քաղաքակրթութեան առաւելակշիռ ղօրութիւնը։ Ցանցանքը 1900ինը չէ այլ 1870ինը. և Ֆրանսացիները այս արուեստահանդէսին մէջ մասնանիշ պիտի ընեն աշխարհի թէ՝ իրենց բնական ճարտարութեամբ և ուշիմութեամբ ո՛րչափ կրցած են գարմանալ անցեալը։

Աւիկայ իրենց փառքը պիտի ըլլայ։ Իսկ շահուն գալով, թողունք այն անհամար առաւելութիւնները որոնք անչուշտ առաջ կուգան վաճառականութեան, հողագործութեան, ճարտարարուեստի և ձեռարուեստի ասպարէզին մէջ, եւրոպայէ և Ամերիկայէ գալիք հարիւր հազարներով հարուստ հանդիսատեսները՝ միլիոններ պիտի սփռեն արդէն հարուստ Ֆրանսական ոստանին դանձերուն վրայ։

Ահա այս ներքին և միանգամայն արտաքին փայլն է որ նսեմացնելու ջանքեր կ՚ընեն ոչ միայն արտաքին այլ և ներքին թշնամիները։

Ներքինին մէջ, Տրէյֆիւսեան պայքարին վրայ աւելցած է այն քաղաքականշնջենաւոր խլրտումն ալ, որ վերջերս սաստկացած և հիմա պաշտօնապէս կառավարական առեանններու առջեւ հանուած է, իր ներկայ զօրութիւնը վերջնապէս վճռուելու համար։

1900ի Աբուեստահանդէսին սկզբնաւորութեան հաղիւ թէ քանի մը ամիս մնացած, պիտի որոշուի թէ այս մեծ գործը խաղա՞ղ տարեշրջանի մը մէջ տեղի պիտի ունենայ թէ անհանդարտ տարեշրջանի մը մէջ։

Մանաւանդ Անգլիոյ մէջ շարժումի մը կայ վաճառականները և ճարտարարուեստի տէրերը համոզելու, որ վտանգաւոր միջոցի մէջ գտնուող ֆրանսական մայրաքաղաքին մէջ իրենց ապրանքը, հանգստութիւնը և մինչեւ իսկ կեանքը փորձի չենթարկեն։ Այս շարժումը թշնամական նպատակէ՞ մը առաջ կուգայ թէ պարզ զգուշաւորութենէ մը, այս կէտը որոշ չէ։ Բայց ո՛րն ալ ըլլայ, շարժումը շարժումի է իր բոլոր աննպաստ հետեւութիւններովը, և միշտ զլուսակար՝ յառաջիկայ արուեստահանդէսին։

Գերմանիոյ մէջ ալ միեւնոյն արգելչ լռանքերը կը տեսնուին, թէև աղմուկ ձեւ մը ստացած չեն ասոնք. և գուցէ Տրէյֆիւսի խնդրոյն մէջ Գերմանիոյ վրայ եղած կասկածն ալ կարեւոր դեր մը ունեցած ըլլայ ձեռնարկին մէջ։

Վալտէք-Ռուսոյի դահլիճը՝ որ աւելի Տրէյֆիւսեան էր քան թէ Հակաարէյֆիւսեան, կամ թէ ոչ այն և ոչ ալ այն, այլ ճշմարտապէս հայրենասէր միայն, քաղաքութեամբ դիմակալած էր օրուան դժուարութեան, և խոյս չէր տուած անկից՝ աւելի փառքի քան թէ գործի դահլիճ ըլլալով։ Խաղաղասէր աշխարհը բաղձացածին չափ ալ կը յուսայ որ սովորական միջադէպը չպատահելով կը շարունակէ ծիալ իր պաշտօնին վրայ, և Տրէյֆիւսի գործին մէջ ըրածին պէս, Օրլէանի դուքսին խմբակին հետ ալ առնաբար վարուելով, կը յաղողի վերջնական կերպով խաղաղեցնել երկիրը, որով 1900ի արուեստահանդէսը իրեն պատշաճ եղող քայլով և խաղաղօրէն տեղի կ՚ունենայ, առանց Բօն-Նէօվի կամուրջին տակէն շատ մը աղգայնական, միապետական և կայսերական կուսակցութեանց լուրեր վազելու։

Ներկայ հանրապետական ձեւին բուն և վճռող թշնամին Օրլէանի դուքսն է, որ ուխտած է բոլորովին տապալել Հանրապետութիւնը, ի՛նչ ձեւի տակ ալ ըլլայ, և կ՚աշխատի Միապետութիւնը հաստատել (իր իշխանութեան տակ) ինչ միջոցաւ որ կարելի ըլլայ։

Մեւս կողմէ հանրապետական «Հայրենասիրական դաշնակցութեան» պետ Չեպեօն Տէռուլէտ ալ կ՚աշխատի միեւնոյն հանրապետութիւնը տապալել միմիայն ձեւին համար, և կ՚ուզէ անոր տեղ հաստատել տարբեր ձեւով հանրապետութիւն մը (գուցէ իր իսկ նախագահութեան տակ) և որովհետեւ թէ՛ Չեպեօ Օրլէանեան դուքսը և թէ Չեպեօ Պ. Տէռուլէտը երկուքն ալ միեւնոյն կառավարութիւնը տապալելու կ՚աշխատին, ուստի չատ զարմանալի չըլլար ներկայ զօրաւոր ֆրանսական հանրապետութեան դէմ դնելու զօրութիւն մը յառաջ բերելու համար թէ՛ Միապետականաց և թէ մաս մը Հանրապետականաց միացումը, հարկաւ ևաքէն ալ իրարու դէմ կռուելու ատուգութեամբ։ Իրենց հոգը չէ թէ ներկայ և ապագայ պայքարներուն հետեւութիւնը պիտի ըլլայ խառնակութիւն, յետադիմութիւն և ներքին տակնուվրայութիւններ։

Աբդէն ներկային մէջ տեղի ունեցածը ի՞նչ է։ 1900ի արուեստահանդէսին դէմ պատերազմ չէ՞, թէպէտև անուղղակի կերպով։

Ֆրանսայի թշնամիները որչափ որ իրմէ աւելի յառաջդիմեցին բաւ է։ Զանոնք ճամբան կեցնել կարելի չէ։ Բայց եթէ Ֆրանսա նոյն հանճարեղութեամբ յառաջանալէ արգիլուի, այսպիսի ներքին խլրտումներով իր փառքը և միանգամայն շահը եղող 1900ի Աբուեստահանդէսը՝ պատմութեան էջերը զարդարող սոսկ պատմական դէպք մը եղած կ՚ըլլայ։

ԼԻՈՆԻԷ

## ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Իմացականութի՞ւն ին բնազդ. — Դասը նապաստակներուն վրայ. — Թռչուններէն օգնական առնենք.

Տէքարդի նշանաւորագոյն կարծիքներէն մէկը եղած էր սա գաղափարը թէ՝ անբան արարածները, անասունները իմացականութենէ զուրկ են բոլորովին, և թէ բնազդով մը կ՚ընեն ինչ որ կ՚ընեն։

Ահա կարծիք մը որ բուռն պայքարներու տեղի տուած է ժամանակին, և որ սակայն այսօր փառաւորապէս ջուրը կ՚իյնայ չնորհիւ եղած նորագոյն հետազօտութիւններու։

Եւ արդարեւ կարելի չէ երբէք բնազդի վերագրել կենդանիներէ ոմանց վրայ տեսնուած կարգ մը չնորհալի յատկութիւններ, առաքինութիւններ, որոնք մարգոց քով անգամ կը պակսին յաճախ, և որոնք անոնց ճշմարիտ իմացականութեան և իմաստութեան գործառոր ապացոյցները կուտան մեզ չատ անգամ։

Պ. Միլն Էտվարց, Ֆրանսայի գիտութեանց Ակագեմիոյ անդամն ու Միւզէօմի տնօրէնը, որուն ձեռնհասութեան մասին կասկածիլը աւելորդ է, բնախօսներու վերջին 36րդ նիստին մէջ մկ քանի թռչուններու պատմութիւնը կ՚ընէ, զոր չահեկան կը համարինք ներկայացնել մեր սիրելի ընթերցողներուն։

Մտածել ինքն իրեն համար, իր բարիքին և իր անձնական չահուն համար, այս ա՛յն իմացականութիւնն է արդէն, որ մարդոց ստուար մեծամասնութեան ըմբռնումն ու գործը եղած է դժբազդաբար։

Բայց մտածել ուրիշներու բարիքին համար, գութ և արգահատանք ունենալ իր նմաններուն հանդէպ, բացառիկ առաքինութիւն մըն է, զոր ամենէն գեղեցիկը և ամենէն մարդավայելը նկատելով չպիտի ուզէինք անշուշտ բնազդական կարծուած անասուններու վրայ տեսնել։ Սակայն իրողութիւնները անժխտելի կերպով կը հաստատեն ատոր գոյութիւնը նոյն իսկ անբաններուն վրայ։

Թռչուններու իմաստութիւնը՝ իրենց և իրենց ձագուկներուն նկատմամբ՝ ի յայտ կուգայ մանաւանդ բոյնի կառուցման, պատշաճեցուցման, պահպանման և փոքրիկներու հանդէպ կրկնուած կրթանքներուն մէջ։ Մատնանիշ կ՚ըլլուին մանաւանդ տարբեր ցեղերու մէջ տեղի ունեցած ըզբեզբոյնիներ (adoption)։ Կարմրալանջ մը (rouge-gorge), զոր օրինակ, որ կը պահէ կը պարտկէ փոքրիկ կատաքաղ (linotte) մը. էգ պապակ մը՝ որ կը դիեցնէ սարեկիկներու (pinson, սփինսօս) ձագեր և յետոյ չիկահաւեր (fauvettes)։

Ուզէք թերեւս այս արարքները մայրական բնազդի մը հետեւանք համարիլ, որքան որ ճշմարիտ իմացականութիւն մը կ՚երեւի հոն. սակայն ի՞նչ բացատրութիւն պիտի կրնաք տալ սա իրողութեան, որ վերջերս դիտուած է Տնկաբանական պարտէզին (Gardin des Plantes) մէջ։ Պ. Միլն-Էտվարցի դիտողութիւնը բացորոշապէս ցոյց կուտայ թէ՝ թռչունը իր մէջ կը կրէ յաճախ խանդաղատութեան, գութի և վշտակցութեան ամենախորին զգացում մը, զոր կարելի չէ երբէք հասարակ բնազդումի արդիւնք համարիլ։

Վանդակի մը մէջ, կ՚ըսէ, դրուած էին երկու սիրուն նանկինեան ընկոյզներ (mésanges de Nankin), երկուքն ալ էգ, որոնք համերաշխութեամբ ու փոխադարձ սիրով կ՚ապրէին միասին։

Փետրուարի վերջերը, գորշագոյն կարդինալ մը՝ (հիւսիսային Ամերիկայի բնիկ թռչուն) որ նոյն թռչնարանին մէջ կը գտնուէր՝ այդ թիկնատարներէն մէկուն հետ կռուի բռնուելով, փետուրներուն մեծ մասը փետտելէն յետոյ, անոր թաթերէն մին ալ կոտրտեց կըտուցի զօրաւոր հարուածով մը։ Խեղճ թռչունը չէր կրնար թաթին վրայ կենալ. գետնաքարշ կ՚երթար մեծ դժուարութեամբ, և ցուրտէն կը դողդողար փետրազուրկ մարթին տակ։

Ընկերուհին գթած անոր վրայ. ամէն երեկոյ վիրաւորին քով իջնելով մանուկ և խոտի չիւղեր կը բերէր փափուկ անկողին մը պատրաստելու և ամրացնելու համար անոր ցաւերը. յետոյ հիւանդին շատ մօտիկը նստելով ու թեւերովը ծածկելով, բոլոր գիշերը կը պահպաներ զայն, հակառակ իր այդ դիրքին մէջ կրած ծայրայեղ անհանգստութեան. այնպէս որ չաբաթներով չթերացաւ երբէք գթութեան այդ գործին մէջ, ու երբ հակառակ իր այդքան տածած խնամոց, իր բարեկամուհին ցաւերուն չդիմանալով մեռաւ վերջապէս, յայնժամ տխրութիւնը պատեց զինքը, դադրեցաւ ուտելէ և խմելէ, և ատեն մը վանդակին մէկ անկիւնը անշարժ մնալէ յետոյ, ինքն ալ մեռաւ իր կարգին։

Բնա՞զդ է այս, կը հարցնէ Միլն-Էտուարց։ Ու իրօք զարմանալի չէ՞ք գտներ։

Ի՞նչ կը խորհիք մանաւանդ, սիրելի ընթերցող, անոնց որդեգրութեան մասին։ Քանի՞ առաքինի անձեր ունեցանք մենք մեր մէջ, գոնէ սա մեր որբերը որդեգրելու ու խնամելու վանդոյն գործին համար։ Թողո՞ւնք օտարներուն՝ սարեկիկներուն պէս՝ որ անոնք խնամեն ու մերիններըը մենէ օտարացնեն։ Ո՛ր կը մնայ մեր խմբակցականութիւնն ու իմաստութիւնը և մանաւանդ ո՛ւր՝ մեր առաքինութիւնը։ Աստուած ողորմի՛։

Կ. ՏԻՄՐԻԵԱՆ

## ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԲԱՐՁՐԱԴՈՅՆ ԱՏԵՆԻՆ ԱՌՋԵԻ

Ինչպէս արդէն հեռագիրներէն առնելով ծանուցինք, երկուշաբթի օրը Ֆրանսայի Մերակոյսին Բարձրագոյն Ատենին առջեւ տեսնուեցաւ Ֆրանսայի կառավարութեան ձեւը փոխելու համար դաւադրութիւն մը կազմակերպողներուն դատը։

Նոյն օրը, կէս օրէն վերջը դատին սկսելէն առաջ, հազիւ հարիւրի չափ անձեր հաւաքուած էին Լիւքսէնպուրկի պալատին առջեւ, ուր կը գումարուի Մերակոյսը։ Մէկ քանի ոստիկաններ և պահակներ պալատին շուրջը կը պտտէին կարգապահութեան հսկելու համար։ Ոչ մէկ ձայն, ոչ մէկ աղմուկ կը լսուէր։ Պալատին շրջակաները գըտնուող ճաշարաններուն մէջ, ընդհակառակն, ահագին բազմութիւնը լեցուած էր, սքանչելի կերպով հագուած կիներ, երեսփոխաններ, տեղական և օտար թերթերու ներկայացուցիչներ, ևլն.։ Ժամը 1½ին (Ը. Ե.) բազմութիւնը սկսաւ դատասրահը մտնել որ անմիջապէս լեցուեցաւ։ Ներկաներուն մէջ կը նշմարուէին նաև մէկ քանի ծերուկ երեսփոխաններ, որոնք Ջօր. Պուլանժէի գատին ներկայ գտնուած էին Բարձրագոյն Ատենին առջեւ։

Ժամը ճիշդ 2ին Մերակոյսին նախագահ Պ. Ֆալիէռ նիստը բացաւ, և խորհրդարանի մը մէջ կարդաց նախագահ Պ. Լուպէի հրովարտակը, որ կը գումարէր Բարձրագոյն Ատենը։ Միապետական Մերակուտական Պ. Մը լսմարզել՝ հակառակ նախագահին ընդդիմութեան՝ խօսք առնել ուզեց. իր ձայնը մէկ քանի անգամ խանգարեց Պ. Ֆալիէռի ընթերցումը։ Հրովարտակը կարդացուելէն ետքը, ընդհ. դատախազ Պ. Պէրնառ և իր երկու ատորդատները

# ՊՎՈՑՔՆ

## ՊՈՒՇԿԻՆ–ՀԱՆՈՒՄԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԻՑ

Ա.

Ամառ էր 1899 թ. Ս. Պետերբուրգի ամառանոցներից մեկում ապրում էր Պուշկինների ընտանիքը։ Ամառանոցը գտնվում էր Կրեստովսկի կղզում։ Ամառանոցի տերը Ֆրանսիայի հարուստ հյուպատոսներից մեկն էր։ Ամառանոցը ընդարձակ էր, ունեցել էր մեծ սենյակներ, ընդարձակ սրահներ, ապակեպատ մեծ պատշգամբներ։ Ամառանոցի շրջակայքում կային ծաղկանոցներ, պարտեզներ, ծառուղիներ։ Ամառանոցի մոտ կային նաև ձիարշավարան, ձիանոց, կառքանոց։

Պուշկինների ընտանիքը ամառանոցի տիրոջից վարձել էր ամառանոցի մի մասը։ Ամառանոցի մյուս մասում ապրում էր ինքը տերը՝ հյուպատոսը։

Պուշկինների ընտանիքը ամառանոցի մեջ զբաղեցնում էր ներքևի հարկի մի քանի սենյակներ, վերևի հարկի մի քանի սենյակներ, պատշգամբներ, ծառուղիներ, պարտեզներ։ Ամառանոցի մյուս մասում ապրում էր

# ՄԱՍՆԱՎՈՐ ԼՐԱԳՐԻ

## ԴՈՒԽՈՒՍԱՆ

Ֆրանսիայի սենատորների մոտակա ընտրությունները տեղի կունենան հունվարի 8-ին։

Ամերիկայի (Միացյալ Նահանգների) մեծագույն քաղաքը Նյու-Յորքն է։ Նրա բնակչությունը 1890 թվին հասնում էր 1,515,301 հոգու։

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ամեն տարի մոտ 250,000 մարդ է մահանում

Ս. Պետերբուրգ. Իզմայլ. Ն. Ա. Ռոմանովի տպարանը.

# ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՄԵՆ ՕՐ

Ս. Պետերբուրգ, 11 Սեպտեմբերի (23) 1899 թ.

## ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

— Ո՞ր է ամենամեծ հարցը, որ կա աշխարհի վրա, — հարցրեց մի ուսանող իր ընկերոջը:

— Ո՛չ, չեմ կարծում, որ ամենամեծ հարցը լինի այն, թե ինչպես պետք է ապրել, — պատասխանեց ընկերը:

— Ես էլ այդպես եմ կարծում, — ասաց առաջինը: — Ամենամեծ հարցը այն է, թե ինչպես պետք է մեռնել:

— Ինչպե՞ս թե, — զարմացավ ընկերը:

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է մեռնել, որ ամբողջ աշխարհը լացի իմ վրա, — բացատրեց առաջինը:

— Ա՛խ, դու ուզում ես իմանալ, թե ինչպես պետք է մեռնել, որ ամբողջ աշխարհը լացի քո վրա, — ասաց ընկերը: — Ես էլ ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է ապրել, որ ամբողջ աշխարհը ծիծաղի ինձ վրա:

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է ապրել, որ ամբողջ աշխարհը ինձ սիրի, — ասաց առաջինը:

— Ես էլ ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է ապրել, որ ամբողջ աշխարհը ինձ ատի, — ասաց ընկերը:

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է մեռնել, որ ամբողջ աշխարհը լացի իմ վրա, — կրկնեց առաջինը:

— Ես էլ ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է ապրել, որ ամբողջ աշխարհը ինձ սիրի, — կրկնեց ընկերը:

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է մեռնել, որ ամբողջ աշխարհը լացի իմ վրա, — կրկնեց առաջինը:

— Ես էլ ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես պետք է ապրել, որ ամբողջ աշխարհը ինձ ատի, — կրկնե